

ALGEMENE BESCHOUWINGEN NOVEMBER 2018

De VVD heeft een wat ambivalente houding naar deze Algemene Beschouwingen, de eerste sinds het aantreden van de nieuwe raad na de GRV in maart van dit jaar. Wij hebben, net als een aantal andere fracties in deze raad, geworsteld over de vorm en inhoud van onze Algemene Beschouwingen over de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 omdat het uitvoeringsprogramma van het raadsakkoord ontbreekt. In het licht dat dit programma nog in de maak is, is het voor de VVD-fractie lastig om tot een goede en gedegen integrale afweging te komen. We zien weliswaar een aantal onderwerpen en voorstellen terugkomen die we als gezamenlijke fracties in het raadsakkoord hebben afgesproken, maar zonder het college-uitvoerprogramma ontbreekt een belangrijk element. Hoewel college en organisatie stappen hebben gezet in de ontwikkeling van het uitvoerprogramma en wij begrip hebben dat het langer duurt dan gebruikelijk omdat deze situatie voor ons allen nieuw is, wordt het steeds lastiger om inwoners, media en stakeholders uit te leggen dat het college-uitvoeringsprogramma pas in maart 2019 gereed is; bijna een jaar na de verkiezingen.

Voorzitter, het financiële beeld dat vóór de zomervakantie in de beleidsarme Kadernota werd geschetst, is in negatief opzicht gewijzigd. Ging de Kadernota in juli nog uit van een positief saldo van bijna 20.000 euro voor 2019, na de uitkomsten van de septembercirculaire is dit beeld een stuk minder positief, namelijk bijna 10 mille in de min. Tellen we daarbij het gewenst nieuwe beleid op, dan duikt de gemeente diep in de rode cijfers met een tekort van ruim 670.000 euro. In die zin kan dan ook gesproken worden van een trendbreuk na de positieve jaren 2015, 2016 en 2017 waarin de gemeente de reserves kon spekken, hetgeen deels veroorzaakt werd door de verkoop van de Vitens-aandelen. Hoewel het jaar 2020 in het meerjarenperspectief nog positief sluit, kan de vertaling van de vele PM-posten en het raadsakkoord ook in 2020 leiden tot een negatieve exploitatie vanuit de reguliere middelen. Eén van de oorzaken hiervan zijn de ontwikkelingen bij de rijksoverheid, waar diverse ministeries minder geld investeren dan gepland, waardoor de Algemene Uitkering een stuk lager uitvalt dan vóór de zomer was voorzien. Uit de voorzichtigheidsraming van de VNG valt op te maken dat die Rijksuitkering de komende jaren ook niet veel hoger zal worden. En dat is voor een ambitieuze gemeente als de onze lastig. Er zullen dus voor 2019 en verder keuzes gemaakt moeten worden. Voor volgend jaar stelt het college twaalf beleidsvoornemens voor die onder 'gewenst nieuw beleid' vallen. Ik kom hier later op terug. Eerst wil ik kort reageren op een aantal programma's met betrekking tot de beleids- en financiële begroting 2019-2022.

Programma 1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Op pagina 10 schrijft het college dat het burger- en overheidsparticipatie van groot belang vindt. Dat vindt de VVD ook. Op het terrein van de overheidsparticipatie zien wij echter dat het lastig is om de voortgang in enkele projecten te houden en resultaten neer te zetten. Verwachtingsmanagement is in dezen erg belangrijk, zoals het college terecht schrijft. Dat houdt volgens de VVD in dat het college transparant moet zijn en duidelijk moet maken dat niet alle plannen van burgers in aanmerking komen voor stimulering of facilitering. Ik heb dit punt eerder op de avond reeds aangehaald bij de behandeling van de 2^e Berap inzake de herontwikkeling van NMH.

Programma 2 Leefomgeving

In de behandeling van de Kadernota heeft de VVD gepleit voor de komst van een gebiedscoördinator. Wij zijn blij dat het college dit heeft opgepikt in Salland Deal waarin de gemeente samen met andere organisaties werkt aan een vitale landbouwstructuur. Wij zien de rol van zo'n coördinator breder: hij of zij kan ook een signaalfunctie hebben bij stil leed en bij vrijkomende agrarische gebouwen. De VVD is daarom voorstander van structurele financiering van deze functie. Mochten de samenwerkingspartners er wat financiering niet uitkomen, dan wil de VVD dat de gemeente zelfstandig de gebiedscoördinator bekostigt. Ook willen wij dat de gebiedscoördinator snel kan starten. Wij horen graag hoe het college hierover denkt.

Wat regionale samenwerking betreft hebben wij onze vraagtekens bij de kosten die gemoed zijn bij het aanschuiven van de Human Capital Agenda van Regio Zwolle. Aan dit samenwerkingsverband betaalt de gemeente nu een bedrag van 1,23 euro per inwoner en met de bijdrage aan de HCA investeert de gemeente de komende vijf jaren ongeveer 3 euro per inwoner. De VVD vindt dit veel geld en vraagt zich af wat de gemeente hiervoor terugkrijgt. Want in tegenstelling tot Leaderprojecten, waar elke geïnvesteerde euro méér dan verdubbeld wordt, is niet duidelijk wat Regio Zwolle de gemeente concreet oplevert. Wij zien hierin overeenkomsten met overheidsparticipatieprojecten: niet alles wat kan, moet ook gedaan worden. Daarom vraagt de VVD het college om zich terughoudend op te stellen bij deelname aan toekomstige projecten die in het kader van Regio Zwolle ontwikkeld worden en alleen projecten steunt ná afstemming met lokale stakeholders.

Wat de Detailhandelsvisie betreft is de VVD blij dat de speerpuntenlijst opnieuw geactualiseerd wordt. Wij vragen het college daarbij het VVD-voorstel – gedaan in de Kadernota – om de dorpsentrees te verfraaien, mee te nemen. Het is wat de VVD betreft belangrijk om in het kader van de Detailhandelsvisie en de Vrijtijdseconomie de gemeente te promoten en te verfraaien. Graag horen we hoe het college hier tegenover staat.

De gemeente heeft meer aanbod aan bedrijventerreinen dan er vraag naar is. Bij sommige terreinen is er zelfs sprake van een mismatch. In de regio West-Overijssel zijn er afspraken gemaakt om vraag en aanbod in balans te brengen. Voor Olst-Wijhe kunnen deze afspraken leiden tot (tijdelijke) herbestemming van bedrijventerreinen. De VVD wil dat het college de mogelijkheid onderzoekt om deze vrijkomende terreinen te betrekken bij de realisatie van zonneweiden in de gemeente.

De VVD is blij dat het college samen met IJssellandschap en IJssellinie aandacht heeft voor de mobilisatie van de IJssellinie. Wij hebben hier in een eerder stadium voor gepleit en aandacht voor lokale geschiedenis en cultuur heeft niet voor niets een belangrijke plaats in ons verkiezingsprogramma. De VVD dan ook content met de 37.000 euro die de gemeente beschikbaar stelt voor een van de grootste toeristische attracties in onze gemeente.

Het is goed dat het college druk bezig is om in het kader van de Energievisie nadenkt over haar duurzaamheidsbeleid en inzet op het (verder) ontwikkelen en realiseren van duurzame energiebronnen. Echter door enkel te focussen op grootschalige energieproductie met wind of zon, laat het college andere vormen van duurzame energiewinning, zoals geothermie en biomassavergisting, links liggen. De VVD wil graag weten waarom het college hiervoor kiest. Ook missen wij in het voorgestelde beleid structurele aandacht voor de eerste stap in de Trias Energetica; het stimuleren van de besparing van energie door middel van isolatie van woningen en gebouwen. Wat de VVD betreft is dit een omissie in het beleid. De VVD ziet in de oprichting van een revolving fund vanaf 2020 hiervoor mogelijkheden, met name voor de middeninkomens. Een duurzaamheidsfonds dus, gericht op een beperkte doelgroep en voor één energiebesparende oplossing zodat zowel de beheerskosten (die eventueel uitbesteed kunnen worden) alsmede de extra druk op de organisatie beperkt blijven. Graag horen wij hoe het college hier over denkt.

Programma 3 Samenleving

De problematiek die bij het SPOC is ontstaan in 2018 is wat de VVD betreft illustratief voor de problemen die ons de komende jaren te wachten staan bij de realisatie, invulling en exploitatie van vitale voorzieningen op het gebied van sport, cultuur, welzijn en samenleving. Daarbij zijn de stenen vaak geen probleem; Olst-Wijhe beschikt over goede faciliteiten, maar het wordt steeds lastiger om die overeind te houden. Na jaren van investeringen in het sociaal domein, in groen (IBOR) en duurzaamheid, zijn wat de VVD betreft nu de vitale voorzieningen in onze dorpen en kernen aan de beurt. Daarom wil de VVD dat het college méér inzet op het investeren in integrale, duurzame en structurele oplossingen ten aanzien van vitale voorzieningen. Is het college daartoe bereid?

Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien

Hoewel we in december de OZB-tarieven bespreken en vaststellen, wil de VVD hier vast het

signaal afgeven dat hetgeen op pagina 67 staat in onze ogen onjuist is. Zoals ik ook in de Kadernota heb verwoord, wil de VVD terughoudend zijn in het verhogen van de lasten, mede gelet op het cumulerende effect ervan. Conform het raadsakkoord worden de lasten niet verhoogd. Punt. Als de lasten verhoogd moeten worden, dan niet meer dan met een prijsindexering en slechts in uitzonderlijke gevallen met meer dan de inflatiecorrectie. Drie stappen dus. De VVD is benieuwd hoe het college hier tegenaan kijkt.

Lokale heffingen

De VVD is het oneens met de kwijtscheldingsregeling op het gebied van afvalstoffenheffing en rioolrecht. Wij kunnen leven met de verhoogde norm van 100 procent van de bijstandsuitkering die de gemeente hanteert, maar niet dat daarnaast óók een deel van de ledigingen van de grijze container wordt kwijtgescholden. Wij vinden dat het principe dat de vervuiler betaalt, voor iedereen moet gelden en dat daarbij de hoogte van het inkomen geen rol speelt. Indien men afval goed scheidt, gaat het om een gering bedrag. Vandaar dat de VVD erop vertrouwt dat mensen die van deze regeling gebruik maken, niet in de financiële moeilijkheden komen als een deel van de ledigingen níet wordt kwijtgescholden. Graag een reactie van het college.

Bedrijfsvoering

De afgelopen jaren zijn tal van heroverwegingen in de organisatie doorgevoerd. Inclusief de DOWR-samenwerking betekent dit dat er 7,0 fte tegenover elke 1.000 inwoners staat. Dat is afgezet tegen landelijke cijfers 1,5 fte minder per 1.000 inwoners in gemeenten met minder dan 20.000 inwoners. Dat betekent dat Olst-Wijhe ruim 25 fte minder dan gemiddeld in dienst heeft. Dat heeft consequenties voor de ambities van de raad. Immers niet alles wat wij willen, kan ook (direct) uitgevoerd worden, ondanks alle samenwerking in de regio en inhuur van gekwalificeerd personeel per project. Het is de VVD opgevallen dat de raad in vergelijking met de vorige raadsperiode erg veel (schriftelijke) vragen aan het college stelt. Hoewel dit een belangrijk basisrecht is, is de VVD van mening dat een aantal van deze vragen geschaard kunnen worden onder de noemer 'nice to know' in plaats van 'need to know'. Dat kan met onervarenheid van nieuwe raadsleden te maken hebben of met de tijdsgeest, maar in de optiek van de VVD kost het beantwoorden van de vragen de organisatie veel tijd en capaciteit. De VVD is benieuwd hoe het college hier tegenaan kijkt.

Met betrekking tot de begroting en het perspectief van de meerjarenraming wil de VVD het volgende inbrengen:

- De VVD vindt de talrijke pm-posten (o.a. domeinplannen DOWR voor de I-visie, wegenplan voor reconstructies en aanvullingen op de lijst uit de Kadernota) zorgelijk. Zeker gezien de precaire financiële situatie in de jaren 2019 en 2020.
- Nu het Rijk de budgetten binnen het sociaal domein niet langer oormerkt, vinden wij het logisch dat ook de gemeente het hek nu loslaat. Immers dat hek bood in de

transitiefase extra zekerheid. Die zekerheid is wat ons betreft nu niet meer nodig. Wij steunen het voorstel dat de budgetten binnen het sociaal domein ten laste en ten gunste van de algemene middelen gebracht worden.

- De VVD is het eens met het voorstel om 42.300 euro structureel op te nemen voor de formatie beleidsterrein economie. Nu stoppen zou betekenen dat de inspanningen die de afgelopen jaren in de economie zijn verricht voor een groot deel tevergeefs zouden zijn geweest.
- De VVD was tegen de aanstelling van een consulent werk voor statushouders. Liever zagen wij dat dit budget besteed zou worden aan extra aandacht voor de taal. Wij vinden het een verstandige keuze van het college dat de benodigde middelen voor participatie van statushouders niet structureel in de begroting is opgenomen, maar slechts tijdelijk en alleen voor het jaar 2019.
- Hoewel de VVD content is met de economische prestaties van de Regio Zwolle, zijn wij kritisch op de extra kosten voor de HC-agenda Regio Zwolle. Wij willen dat het college alleen initiatieven en projecten steunt na afstemming met lokale bedrijven en stakeholders. De gemeente hoeft wat de VVD betreft niet overal aan mee te doen en aan mee te betalen!

Voorzitter, de financiële consequenties van dit alles zijn niet mals: een groot tekort in 2019 en een kleine plus in 2020 die snel kan omslaan in een tekort, zeker gezien de wensen en vele pm-posten. Er gloort pas weer licht in 2021. Dat is gezien de resultaten van de afgelopen drie jaren even wennen omdat er toen sprake was van jaren met een overschot. Naar het oordeel van de VVD is een gemeente er echter niet om geld op de bank te zetten, maar te investeren in de toekomst. Nu bezuinigen op de begroting van 2019 zou in die zin een trendbreuk betekenen en wat de VVD betreft ongunstig kunnen uitpakken voor een duurzaam en robuust toekomstbeeld voor de gemeente.

Het onttrekken van 2,2 miljoen euro uit de reserves is iets dat wij niet lichtvoetig opvatten en mag ook zeker niet de standaard zijn. Echter met een ratio van het weerstandsvermogen van 3,58 voor eind 2019 en met het oog dat de jaren 2021 en 2022 ruimschoots positief zullen worden afgesloten, kan de VVD instemmen met de begroting van 2019 en het meerjarenperspectief 2020-2022.